

РІШЕННЯ № 47

Про використання рейтингів адвокатів, адвокатських об'єднань/бюро при проведенні процедури публічних закупівель професійної правничої (правової) допомоги

«12» квітня 2019 року

Дніпропетровська обл.,
Новомосковський р-н, с. Піщанка

Рада адвокатів України, розглянувши пояснювальну записку адвоката Голодняка М.В. щодо створення комітету аналітики та рейтингування від 30 травня 2018 року та його звернення про підготовку та подання методики збору, аналізу, систематизації інформації та складання відповідних висновків і рейтингів адвокатів/адвокатських об'єднань/адвокатських бюро тощо, а також організації в цілому аналітичної роботи Комітету аналітики та рейтингування від 10 жовтня 2018 року, врахувавши рішення Ради адвокатів України «Про створення робочої групи з дослідження питання рейтингування учасників публічних закупівель професійної правничої (правової) допомоги» від 12 жовтня 2018 року № 171, а також пропозиції зауваження та доповнення членів Ради адвокатів України, керуючись статтями 55, 57 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Положенням про Раду адвокатів України, **вирішила:**

1. Затвердити роз'яснення щодо використання рейтингів адвокатів, адвокатських об'єднань/бюро при проведенні процедури публічних закупівель професійної правничої (правової) допомоги (додається).
2. Секретарю Ради адвокатів України про прийняте рішення повідомити заявника та на офіційному веб-сайті Національної асоціації адвокатів України.

Голова Ради адвокатів України

/підпис/

Л.П. Ізовітова

Секретар Ради адвокатів України

/підпис/

І.В. Колесников

**Щодо використання рейтингів адвокатів,
адвокатських об'єднань/бюро при проведенні
процедури публічних закупівель професійної
правничої (правової) допомоги**

Рада адвокатів України, дослідивши чинне законодавство України та міжнародну практику пов'язану питанням рейтингування адвокатів, вважає встановлення будь-яких рейтингів для учасників, як кваліфікаційного критерію відбору, неприпустимим та дискримінаційним критерієм, з огляду на наступне.

1. Щодо осіб та організацій, які проводять рейтингування.

Рейтингування осіб, які надають юридичні (правові, правничі послуги) в Україні проводиться громадськими організаціями та іншими не уповноваженими державою суб'єктами, найчастіше за все на комерційній основі.

Таким чином, проведення рейтингування адвокатів, адвокатських об'єднань/бюро здійснюється не державними органами, не органами адвокатського самоврядування та не на обов'язковій основі. Рейтинги формуються неуповноваженими суб'єктами, із незрозумілою вибіркою кола потенційних учасників, не охоплюють всього зрізу адвокатів, адвокатських бюро та об'єднань. Не всі адвокати, адвокатські об'єднання/бюро беруть участь у рейтингуванні, проте всі вони мають право брати участь у закупівлях професійної правничої (правової) допомоги.

Рада адвокатів України зазначає, що проводячи рейтинги висуваються різні критерії для відбору учасників, які не є підтвердженням їхньої кваліфікації та якості надання ними послуг з надання професійної правничої (правової) допомоги.

Крім того, вбачається, що дані рейтинги відображають суб'єктивний підхід до його формування, що пов'язано не з критерієм відбирання за якістю, а із критерієм фінансової спроможності учасників, який відображає, який бюджет учасники платять за рекламу, оскільки рейтинги організовуються приватними фірмами (видавництвами) з метою надання послуг щодо рекламування тієї чи іншої компанії, адвокатського бюро, адвокатського об'єднання і окремих адвокатів.

Найчастіше головною умовою потрапляння певного учасника до будь-якого із зазначених рейтингів, є необхідність заповнити анкету видавництва чи громадської організації, що проводять відбір для рейтингування, та сплатити вступний благодійний внесок або виписати собі дане видання чи стати членом вказаної громадської організації.

З огляду на наведене, Рада адвокатів України наголошує на неприпустимості практики, коли послуги з надання професійної правничої (правової) допомоги, які закупаються у межах закупівлі, можуть бути надані замовнику лише учасником, який включений у рейтинг приватних видань, об'єктивність яких не можливо встановити.

2. Щодо вимог законодавства про публічні закупівлі.

Рейтингування, у разі його застосування як критерія відбору учасника у публічних закупівлях, є порушенням принципу недискримінації відповідно до чинного законодавства.

В юридичній практиці поняття «дискримінація» визначено як умисне обмеження або позбавлення прав певних юридичних та фізичних осіб.

Основним принципом проведення процедур закупівель у розумінні Закону України «Про публічні закупівлі» (далі - Закон) є недискримінація усіх учасників торгів, рівні умови, відсутність обмеження конкуренції, об'єктивний та чесний вибір переможця.

Відповідно до ч. 4 статті 22 Закону тендерна документація не повинна містити будь-які обмеження конкуренції між учасниками.

Згідно з ч. 2 статті 34 Закону замовник під час переговорів не має права застосовувати дискримінаційний підхід до різних учасників.

У разі встановлення замовниками дискримінаційних вимог до учасників торгів, останні мають право оскаржувати такі вимоги, що може призвести до затягування та відміни процедури закупівлі.

Статтею 16 Закону передбачено, що замовник може встановити один або кілька кваліфікаційних критеріїв:

- наявність обладнання та матеріально-технічної бази;
- наявність працівників відповідної кваліфікації, які мають необхідні знання та досвід;
- наявність документально підтвердженого досвіду виконання аналогічного договору.

Тобто, відповідність учасника кваліфікаційним критеріям підтверджується наявністю обладнання та матеріально-технічної бази, працівників відповідної кваліфікації, наявністю документально

підтвердженого досвіду виконання аналогічного договору. Перелік кваліфікаційних критеріїв чітко визначений Законом та є вичерпним.

Перебування адвоката, адвокатського бюро, адвокатського об'єднання у певному рейтингу не є підтвердженням жодного із законодавчо встановлених кваліфікаційних критеріїв, не підтверджує якість і кількість професійної правничої (правової) допомоги, що може бути надана відповідним адвокатом, адвокатським бюро та адвокатським об'єднанням. Отже, таке рейтингування не може вважатися підтвердженням відповідності адвокатів, адвокатських об'єднань/бюро кваліфікаційним критеріям під час проведення закупівлі.

Рада адвокатів України взяла до уваги, що рішеннями Постійно діючої адміністративної колегії Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель вже розглядалися скарги на схожі дискримінаційні умови, та визнавали такі умови порушенням та обмеженням конкуренції (зокрема, рішенням Постійно діючої адміністративної колегії Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель від 27.06.2017 року № 4204-р/пк-пз).

Таким чином, встановлення будь-яких рейтингів адвокатів, адвокатських об'єднань/бюро, як кваліфікаційних критеріїв відбору учасників є не припустимим та дискримінаційним критерієм, оскільки учасники з найменшим рейтингом або ті, хто взагалі не проходив рейтингування, будуть у нерівних умовах з учасниками із найвищим рейтингом. При цьому, ні замовнику, ні іншим учасникам закупівлі, не відомо які вимоги були встановлені організатором рейтингування до учасників рейтингів як підтвердження надання ними якісних правових (правничих) послуг та які інші критерії відбору висувалися.

З огляду на наведене, Рада адвокатів України зазначає, що встановлення замовниками будь-яких рейтингів для учасників, як кваліфікаційного критерію відбору, є неприпустимим та дискримінаційним критерієм, що призведе до порушення принципів здійснення закупівель, затягування процедур закупівель та їх відміни.
